

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВ: ФАКТОРИ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ОПТИМІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 640.4:640.43

Ощипок І. М.,

him1960@ukr.net, ORCID ID:0000-0002-5427-3376,

Researcher ID: F-4641-2019,

д.т.н., проф., завідувач кафедри харчових технологій, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

СПЕЦИФІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ D-ГОСПОДАРЮВАННЯ

***Анотація.** Розглянуто поняття цифрового d-господарювання (digital- господарювання) як складне і багатогранне. Цифрове господарювання слід визначати тією частиною економічної діяльності, яка спирається на використання цифрових технологій, очевидний є її прямиий вплив на процеси в готельно-ресторанному бізнесі. Розвиток наукових досліджень і прогресивних цифрових технологій привели до цивілізаційних змін світового господарського розвитку та зумовили виникнення нового типу господарювання, в межах якого відбувається трансформація моделей бізнес-процесів конкурентоспроможних підприємств. Інтернет-бронювання в готелях та замовлення місць в ресторанах дасть змогу підвищити якість обслуговування, зробить міську інфраструктуру більш "розумною" та енергоефективною. Розглянуто визначення цифрової економіки та виділено три ключові компоненти цифрового господарювання. Зосереджено увагу на розвитку деяких ефективно функціонуючих компонентів d-господарювання. Важливим напрямком розвитку підприємств готельно-ресторанного бізнесу може стати платформний бізнес, який надає суттєві конкурентні права в порівнянні з організаціями традиційних моделей. Цифрові платформи все частіше з'являються в традиційних сферах діяльності і послуг та призводять до швидких інновацій, до зміни ліній, складу галузевих ринків і норм конкурення на них. Показана роль функціонування соціально-виробничих систем (СВС) на сучасному етапі, виявлені особливості і закономірності відтворювального функціонування СВС підприємств готельно-ресторанного господарства. Процес формування високих технологій за допомогою перетворення інновацій і можливостей цифровізації в ключовий фактор d-господарювання є невід'ємним базисом ефективного розвитку і зростання. Вивчаючи деякі властивості розглядуваних систем, встановлено, що при зміні однієї складової відбуваються впливи на інші елементи і все це надалі призводить до перетворення всієї сукупності, що свідчить про її цілісність. Використання хмарних обчислень і загальної віртуалізації дозволяє не тільки досягти цільових значень надійності, продуктивності і гнучкості платформи підприємств готельно-ресторанного господарства, але і значно полегшити процедури її експлуатації, а також знижувати витрати на обладнання за рахунок більш високого ступеня уніфікації деталей машин.*

Ключові слова: d-господарювання, готель, ресторан, бізнес, цифровізація.

Ощипок І. М.,

him1960@ukr.net, ORCID ID:0000-0002-5427-3376,

Researcher ID: F-4641-2019,

Doctor of Engineering, Professor, Head of the Department of Food Technologies, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

SPECIFICS OF HOTEL&RESTAURANT ENTERPRISES FUNCTIONING IN THE CONDITIONS OF DIGITAL ECONOMY

***Abstract.** The concept of digital economy is considered as complex and multifaceted. Digital economy should be defined by that part of economic activity which is based on use of digital technologies, its obviously direct influence on processes in hotel&restaurant business. The development of scientific research and advanced digital technologies have led to civilizational changes in world economic development and led to the emergence of a new type of economy, within which the transformation of business models of competitive enterprises take place. Online hotel and restaurant reservations will improve the quality of service, make the city's infrastructure more "smart" and energy efficient. The definition of the digital economy is considered and its three key components are identified. The attention is focused on the devel-*

opment of some effectively functioning components of digital economy. An important direction of the hotel&restaurant business development can be a platform business, which provides significant competition rights in comparison with traditional models. Digital platforms are increasingly appearing in traditional service industries and are leading to rapid innovation, changing lines as well as structure of industry markets and competition standards. The role of functioning of social&production systems (SPS) at the present stage is shown, features and regularities of reproductive functioning of SPS of the hotel&restaurant enterprises are revealed. The process of high technologies creation through the transformation of innovation and digitalization into a key factor in digital economy is an integral basis of effective development and growth. Studying some properties of the considered systems, it is determined that at change of one component there are influences on other elements and all this further leads to transformation of all business which indicates on their integrity. The use of cloud computing and general virtualization allows not only to achieve the target values of reliability, productivity and flexibility of the hotel&restaurant industry platform, but also greatly facilitate its operation, as well as reduce equipment costs due to a higher degree of machine parts unification.

Key words: digital economy, hotel, restaurant, business, digitalization.

JEL Classification: L62, L91, O21, R49

DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2020-59-11>

Постановка проблеми. Поняття цифрового d-господарювання (digital- господарювання) складне і багатогранне, й у науковому середовищі нині немає консенсусу в тому, що слід розуміти під цим явищем. Згідно з найбільш поширеним визначенням цифрове господарювання слід визначати тією частиною економічної діяльності, яка спирається на використання цифрових технологій. Масштаби і сутність такої діяльності швидко змінюються: цифрова економіка, її обсяг і складність структури стрімко зростають. Очевидним є її прямиий вплив на процеси в готельно-ресторанному бізнесі.

Розвиток наукових досліджень і прогресивних цифрових технологій привели до цивілізаційних змін світового господарського розвитку та зумовили виникнення нового типу господарювання, в межах якого відбувається трансформація моделей бізнес-процесів конкурентоспроможних підприємств [5]. Подібна трансформація здійснює прямиий вплив на функціонування економічних систем, змінюючи підходи до формування їх конкурентоспроможності. Вже найближчим десятиліттям інтернет-бронювання в готелях та замовлення місць в ресторанах дасть змогу підвищити якість обслуговування, зробити міську інфраструктуру більш “розумною” та енергоефективною. З розвитком таких інновацій, як віртуальна реальність, безпілотні літальні апарати (дрони), робототехніка й штучний інтелект, відкриються вражаючі можливості як для кінцевих споживачів та бізнес-спільноти, так і для країни загалом. Розглядаючи деякі властивості систем, встановлено, що при зміні однієї складової відбуваються впливи на інші елементи і все це надалі призводить до перетворення всієї сукупності, що свідчить про цілісність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми нових видів господарювання, зокрема цифрової економіки, є досить актуальними у зарубіжній та вітчизняній науковій літературі. Вони відображені в працях Д. Белла, Дж. Гелбрейта, Т. Месенбург, Д. Тапскотта, К. Шваба, О. Білоруса, В. Геєця, Г. Веретюк, Л. Кіт, С. Коляденка, С. Карчевої, О. Яременко, Б. Б. Каргіна та інших вчених

[1-13]. Названими науковцями запропоновані різні підходи до визначення цього поняття, які суттєво не суперечать один одному.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. На відміну від англосовітської літератури, яка сконцентрована на дослідженні цифрової економіки (табл. 1), основною проблемою, яка піднімається в українських наукових працях, є вивчення концептуальних основ цифрової економіки. Тому дослідження впливу цифрових технологій на розвиток d-господарювання в контексті їх конкурентоспроможності для закладів готельно-ресторанного бізнесу залишаються недостатньо висвітленими у вітчизняній науковій літературі.

Постановка завдання. Завдання статті полягає в теоретичному узагальненні наукових поглядів щодо концептуальних основ формування d-господарювання та цифровізації закладів готельно-ресторанного бізнесу.

Виклад основного матеріалу дослідження. На основі даних міжнародної організації OECD (Organisation for Economic Cooperation and Development) можна виділити три ключові компоненти цифрового господарювання (рис. 1).

Для успішного формування d-господарювання та подолання “цифрового розриву” потрібно зосередитися на розвитку деяких ефективно функціонуючих компонентів [8]:

1) розвинена цифрова інфраструктура, яка забезпечуватиме нову якість та покриття широкосмуговим Інтернетом території регіонів України, а особливо віддалені селища, об’єкти бізнес- та соціальної інфраструктури, багато з яких перебувають у так званому цифровому розриві (з англ. “digital divide”);

2) формування ефективної системи ідентифікації, захисту персональних даних, довірчих послуг, які є першочерговими елементами так званої м’якої інфраструктури;

3) розвиток додатків та сервісів, таких як “розумне місто” й “цифровізація освіти”, що є важливими компонентами “Індустрії 4.0.” та стосуються

тих сфер життя (промисловості, громадської безпеки, медицини, екології, транспорту, освіти тощо), які досі перебувають в аналоговому форматі;

4) розвиток висококваліфікованого людського ресурсу, який відповідає вимогам, що утворюють нові технології щодо володіння особою специфічними навичками та компетенціями для повноцінної інтеграції у цифровий простір;

5) захист інтелектуальної власності, що є ключовим фактором, який впливає на мотивацію

створення креативних ідей, можливість отримання комерційної користі та гарантії захисту своєї інтелектуальної праці;

6) відповідне “цифрове” законодавство, яке має визначити та закріпити цифрові права громадян, визначити принципи цифровізації, забезпечити вжиття плану заходів щодо усунення законодавчих, інституційних, податкових бар’єрів та стимулювання цифровізації галузей господарювання.

Таблиця 1

Визначення цифрової економіки в літературних джерелах

Джерело визначення	Дефініція	Трактування
1. M.Knickrehm et al., 2016: Digital Disruption (Accenture)	“Цифрова економіка являє собою частину загально-го обсягу виробництва, створювану різними цифровими ресурсами. Ці ресурси включають цифрові навички, цифрове обладнання (комплектуючі, програмне забезпечення та засоби зв’язку) і проміжні цифрові товари та послуги, що використовуються у виробництві. Даний підхід відображає сутність цифрової економіки”.	Досліджуються заходи сприяння показникам зростання за допомогою найкращого застосування визначальних деталей цифрової економіки
2. J.Dahlman et al., 2016: Harnessing the Digital Economy for Developing Countries (OECD)	“Цифрова економіка являє собою поєднання технологій загального застосування і ряду видів економічної і суспільної діяльності, що здійснюються користувачами Інтернету за допомогою відповідних технологій. Цифрова економіка, таким чином, включає в себе фізичну інфраструктуру, яку задіюють цифрові технології (проводять широкосмугові мережі, маршрутизатори), пристрої доступу (комп’ютери, смартфони), інформаційні системи (Google, Salesforce) і ними забезпечується функціонал («Інтернет речей», аналіз великих даних, хмарні обчислення)”.	Розглядається потенціал цифрових технологій у забезпеченні повного та сталого зростання при правильному застосуванні створених переваг
3. E.Rouse, 2016: Digital Economy	“Цифрова економіка - це всесвітня мережа видів економічної діяльності, які стали доступними завдяки інформаційно-комунікаційним технологіям (ІКТ). Іншими словами, цифрову економіку можна визначити як економіку, засновану на цифрових технологіях”.	В роботі надано короткий огляд визначень цифрової економіки
4. OUP, 2017: Digital Economy	“Цифрова економіка - це економіка, яка функціонує в основному за рахунок застосування цифрових технологій, зокрема безготівкових операцій через Інтернет”.	Розглядаються різні визначення
5. Deloitte, c. a.: What is Digital Economy?	“Цифрова економіка - це форма економічної активності, яка виникає завдяки мільярду прикладів мережевої взаємодії людей, підприємств, пристроїв, даних і процесів. Основою цифрової економіки є гіперзв’язок, зростаюча взаємопов’язаність людей, організацій і машин, що формується завдяки Інтернету, мобільних технологій і «Інтернету речей”.	Досліджуються чотири основні ділянки впливу цифрових технологій: майбутнє ринку праці, взаємодія з клієнтами, цифрові системи логістики і «Інтернет речей»

Рис. 1. Компоненти цифрового господарювання

Важливим напрямком розвитку підприємств готельно-ресторанного бізнесу може стати платформний бізнес, який надає суттєві конкурентні права в порівнянні з організаціями традиційних моделей. Цифрові платформи все частіше з'являються в традиційних сферах діяльності і послуг та призводять до швидких інновацій, до зміни ліній, складу галузевих ринків і норм конкурювання на них.

Для управління підприємствами готельно-ресторанного бізнесу на різних рівнях на основі узгоджених, достовірних і повних показників у поєднанні з мінімізацією непостійних, трудових і матеріальних затрат на їх обробку, збір, передачу даних слід удосконалювати процес управління інформаційним забезпеченням. В основі такої системи управління необхідно використовувати збалансовану систему показників, що є продуктивним інструментом забезпечення конкурентних переваг у діловому середовищі.

Розгляд походження d-господарювання в якості головного складового елементу розвитку дозволив проаналізувати взаємозв'язок такої діяльності з сучасним етапом розвитку інформаційних технологій, на якому використання Інтернету та мобільних телекомунікацій у всіх сферах господарювання стало об'єктивно необхідним. D-господарювання дозволяє зробити висновок про те, що воно стає драйвером розвитку підприємств готельно-ресторанного господарства і вимагає якісно нової системи організації корисних відносин, включаючи питання інституційного регулювання. Це дозволяє розглянути d-господарювання як такий етап розвитку, на якому стають можливими подолання фінансової нестійкості і вирішення екологічних проблем регіону.

Розробка і реалізація сучасних програм з метою поновлення матеріально-технічної бази

підприємств готельно-ресторанного господарства вимагає використання адаптованих науково обґрунтованих рішень і ідентифікації територій країни за комплексом ключових чинників здійснення модернізації. Разом з тим, базовими елементами країни є мезоекономічні системи, положення яких украї неоднорідне. Місцеві відмінності залежать від специфіки кожної території, які складаються під впливом історичних, географічних, інституційних, економічних, кон'юнктурно-технологічних та інших факторів. У сучасних умовах переходу до цифровізації саме рівень розвитку регіональних інноваційних систем зумовлює горизонти господарського зростання. При цьому моніторинг освоєння високотехнологічного потенціалу повинен базуватися на системному інструментарії, що дозволяє максимально об'єктивно підійти до вивчення господарських процесів на територіях розміщення підприємств готельно-ресторанного господарства.

Функціонування соціально-виробничих систем (СВС) на сучасному етапі безпосередньо залежить від зміни макроекономічних умов, які набувають все більш динамічний характер. При цьому роль інновацій, як теоретичних, так і практичних, полягає в забезпеченні можливостей для розвитку територій та переведення господарства на іншу, ефективну траєкторію. Базисом функціонування інноваційної системи виступає ресурсний потенціал регіону як найбільш дієвий інструмент реалізації стратегічних цілей, здатний вивести державу на новий технологічний рівень. Отже, основним імпульсом для поступального розвитку територіальних соціально-економічних систем є розробка і впровадження інноваційних рішень – ключового механізму реіндустріалізації, особливо в період d-господарювання. Слід зауважити, що саме інновації займають особливе місце в контексті оцінки

рівня розвитку таких систем. Генезис інноваційних систем (ІС) неможливий без розвитку наукомістких технологій, генераторами ефективності яких можуть служити свого роду проміжні ланки (науково-дослідні центри, галузеві НДІ), що мають безпосередній вплив на господарський уклад регіону.

Виявлення особливостей і закономірностей відтворювального функціонування соціально-господарських систем підприємств готельно-ресторанного господарства показано на рис. 2.

Процес формування високих технологій за допомогою перетворення інновацій і можливостей цифровізації в ключовий фактор д-господарювання є невід'ємним базисом ефективного розвитку і зростання. Це створює передумови для вдосконалення стандартних принципів проведення прибуткового моніторингу рівня використання модернізаційного потенціалу, а також обліку упорядкування характеристик вкрай неоднорідних суб'єктів.

Наведені вище аргументи свідчать на користь розробки оновлених методичних підходів до комплексної оцінки розвитку і діяльності д-господарювання та окремих елементів на основі виявлення ключових факторів, що визначають вектор інноваційного розвитку. Слід уточнити, що регіональні інноваційні системи є базою здійснення відтворювальних процесів, з одного боку, а з іншого – об'єктами, які вимагають детального вивчення. Аналіз розвиненості суспільства характеризується великою кількістю проміжних якостей на шкалі між слабо- і високорозвиненим станом. Ступінь прогресивності системи, суспільства - це досягнутий рівень здатностей, спрямованих на задоволення потреб і законних бажань суб'єктів і більшої, глобальної системи, до якої вони безпосередньо стосуються. Підвищення ефективності

використання потенціалу і являє собою розвиток, посилення компетентностей і здатностей, основним механізмом яких виступає інноваційна складова. Вона є істотним чинником, що забезпечує можливості подальшого зростання за рахунок досягнення показників граничної результативності використання і володіння нею. На цій основі виникають питання щодо необхідності, доцільності і достатності інноваційної діяльності, її масштабів і темпів, оцінки впливу на національний, регіональний і галузевий розвиток, що неможливо реалізувати без розгляду понятійного апарату і чіткого визначення певних категорій, таких, наприклад, як соціально-господарська система. В якості останньої може виступати організація, їх сукупність, територіальний кластер або підприємства готельно-ресторанного господарства, діяльність яких спрямована на досягнення певної мети. При цьому поняття "система" має безліч альтернативних тлумачень. При вивченні даної категорії необхідно визначати її межі, системоутворюючі елементи, зв'язки, структуру та ієрархічність, що буде сприяти розвитку методології. Соціально-виробнича система є свого роду локалізованою в господарському просторі, адже має географічні, історичні, цифрові, економічні складові і може втілюватися в інших формах організації, що в цілому підвищує якість прийнятих управлінських рішень. Тому робимо висновок про наявність ключових властивостей соціально-господарських систем, представлених на рис. 2. Розглядаючи деякі властивості систем, встановлено, що при зміні однієї складової відбуваються впливи на інші елементи і все це надалі призводить до перетворення всієї сукупності, що свідчить про цілісність.

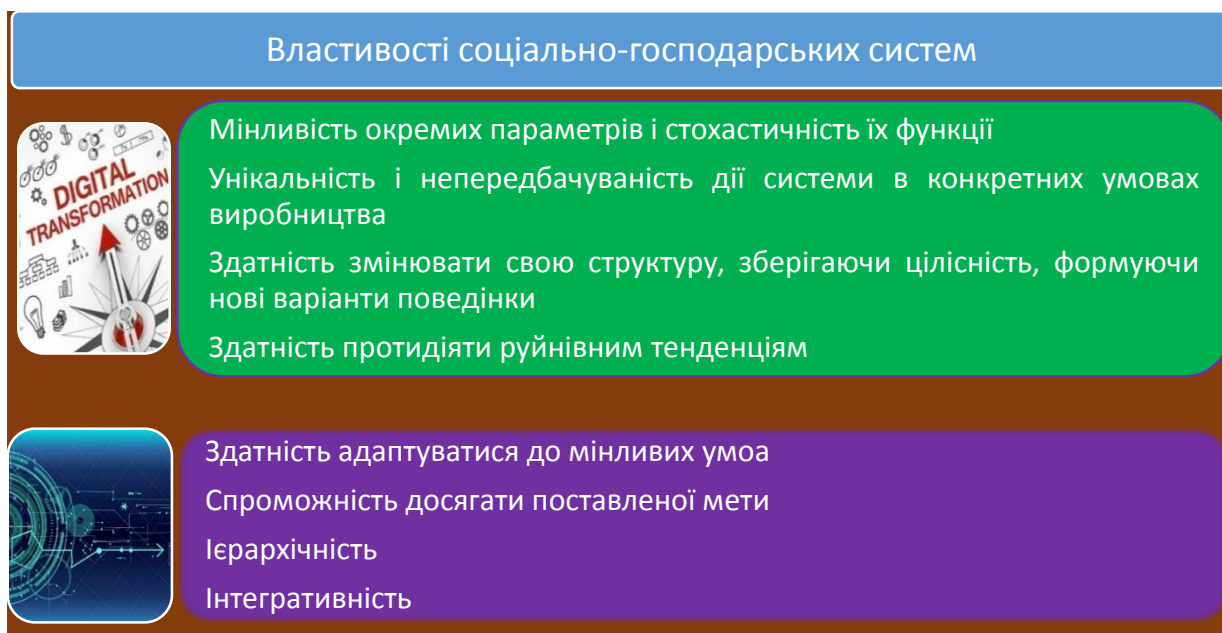

Рис. 2. Властивості соціально-господарських систем підприємств готельно-ресторанного господарства

Найважливішим зрядям впливу на персонал в такому випадку стає розвинена система мотивації, що враховує не тільки матеріальне стимулювання, а ще нематеріальні його типи, спрямовані на забезпечення внутрішньої психологічної задоволеності співробітника від виконаної роботи і можливості для внутрішнього зростання людини як особистості. Робота великої кількості виконавців в єдиному інформаційному просторі визначає необхідність розмежування прав доступу користувачів.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Для успішного розвитку d-господарювання на підприємствах готельно-ресторанного господарства потрібна ефективна державна політика стимулювання. Використання хмарних обчислень і загальної віртуалізації дозволяє не тільки досягти цільових значень надійності, продуктивності і гнучкості платформи підприємств готельно-ресторанного господарства, але і значно полегшити процедури її експлуатації, а також зменшувати витрати на обладнання за рахунок більш високого ступеня уніфікації деталей машин. Розроблена систематичність показників дозволяє досягнути синергії з іншими концепціями управління підприємством, таких як бережливе виробництво, системи управлінського обліку та інші. Прийняті методики розробки бізнес-процесів руху наказів по особовому складу підприємства з застосуванням сучасних інформаційних технологій забезпечать своєчасне отримання достовірної інформації не тільки про персонал, а й виконання виробничих програм, логістики тощо. Підвищиться ефективність праці співробітників адміністративних та інших виробничих підрозділів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Боднар О. Цифровізація та конкурентоспроможність бізнесу – ключові драйвери розвитку української економіки. URL: <https://business.ua/litsa/item/2452-tsifrovizatsiya-ta-konkurentospromozhnist-biznesu-klyuchovidrajverirozvitku-ukrajinskoji-ekonomiki>.
2. Веретюк С. Визначення пріоритетних напрямків розвитку цифрової економіки в Україні / Веретюк С., Пілінський В. // Фінансовий простір. - 2017. - № 3 (27); Наукові записки Українського НДІ зв'язку. – 2016. – № 2. – С. 51–58.
3. Данніков О., Січкаренко К. Концептуальні засади цифровізації економіки України. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/17_2018_ukr/15.pdf.
4. Електронне врядування в Україні: аналіз та рекомендації. Результати дослідження / [за ред. О. Баранова]. – К. : Поліграф Плюс, 2007. – 254 с.
5. Іванова В. Економіка, заснована на знаннях, та економіка знань: адекватність використання категорій / Іванова В. // Механізм регулювання економіки. – 2011. – № 3. – С. 47-54. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/29633/1/Ivanova.pdf>.
6. Коляденко С. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні і у світі /

Коляденко С. // Економіка. Фінанси. Менеджмент. – 2016. – № 6. – С. 106-107. URL: www.irbis-nbuv.gov.ua.

7. Карчева Г. Цифрова економіка та її вплив на розвиток національної та міжнародної економіки / Карчева Г., Огородня Д., Опенько В. // Фінансовий простір. – 2017. – № 3 (27). URL: <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/files/1703/17kgttme.pdf>.

8. Піжук О. І. Цифрова трансформація економіки як основа формування її конкурентоспроможності / Піжук О. І. // Східна Європа: Економіка, бізнес, управління. – 2018. – Вип. 6 (17). – С. 79-83.

9. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: документ 67-2018-р., чинний, поточна редакція: прийняття від 17 січня 2018 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80>.

10. Стрелкова И. Цифровая экономика: новые возможности и угрозы для развития мирового хозяйства. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/tsifrovaya-ekonomika-novye-vozmozhnosti-i-ugrozy-dlya-razvitiya-mirovogohozyaystva+&cd=12&hl=uk&ct=clnk&gl=ua>.

11. Мачуга Р. Сучасний стан ринку інформаційно-комунікаційних технологій України / Мачуга Р., Борух О. // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2016. – № 3. – С. 260-264.

12. Kit L. Evoliutsiia merezhevoi ekonomiky. Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky. 2014. № 3. Т. 2. S. 187-194.

13. The Concept of a “Digital Economy”. URL: http://odec.org.uk/theconcept-of-a-digital-economy_

REFERENCES

1. Bodnar O. Tsyfrovizatsiya ta konkurentospromozhnist' biznesu – klyuchovi drayvery rozvytku ukrayins'koyi ekonomiky, available at: <https://business.ua/litsa/item/2452-tsifrovizatsiya-ta-konkurentospromozhnist-biznesu-klyuchovidrajverirozvitku-ukrajinskoji-ekonomiki>.
2. Veretyuk S. and Pilins'kyu V. (2017), Vyznachennya priorytetnykh napryamkiv rozvytku tsyfrovoyi ekonomiky v Ukraini, *Finansovyy prostir*, № 3 (27); (2016), *Naukovi zapysky Ukrayins'koho NDI zv'yazku*, № 2, s. 51-58.
3. Dannikov O. and Sichkarenko K. Kontseptual'ni zasady tsyfrovizatsiyi ekonomiky Ukrainy, available at: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/17_2018_ukr/15.pdf.
4. Elektronne vryaduvannya v Ukraini: analiz ta rekomendatsiyi. Rezul'taty doslidzhennya, za red. O. Baranova (2007), *Polihraf Plyus*, Kyiv, 254 s.
5. Ivanova V. (2011), *Ekonomika, zasnovana na znannyakh, ta ekonomika znan': adekvatnist' vykorystannya katehoriy*, *Mekhanizm rehulyuvannya ekonomiky*, № 3, s. 47–54, available at: <http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/29633/1/Ivanova.pdf>.
6. Kolyadenko S. (2016), *Tsyfrova ekonomika: peredumovy ta etapy stanovlennya v Ukraini i u sviti*,

Ekonomika. Finansy. Menedzhment., № 6, s. 106–107, available at: www.irbis-nbuv.gov.ua.

7. Karcheva H., Ohorodnya D. and Open'ko V. (2017), Tsyfrova ekonomika ta yiyi vplyv na rozvytok natsional'noyi ta mizhnarodnoyi ekonomiky, *Finansovyy prostir*, № 3 (27), available at: <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/files/1703/17kgttme.pdf>.

8. Pizhuk, O. I. (2018), Tsyfrova transformatsiya ekonomiky yak osnova formuvannya yiyi konkurentosproyozhnosti, *Skhidna Yevropa: Ekonomika, biznes, upravlinnya*, vyp. 6 (17), s. 79-83.

9. Pro skhvalennya Kontseptsiyi rozvytku tsyfrovoyi ekonomiky ta suspil'stva Ukrainy na 2018–2020 roky ta zatverdzhennya planu zakhodiv shchodo yiyi realizatsiyi: dokument 67-2018-r., chynnyy, potochna redaktsiya: pryynyattya vid 17 sichnya 2018 roku, available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80>.

10. Strelkova I. Tsifrovaya ekonomika: novyye vozmozhnosti i ugrozy dlya razvitiya mirovogo khozyaystva, available at: <https://cyberleninka.ru/article/n/tsifrovaya-ekonomika-novye-vozmozhnosti-i-ugrozy-dlya-razvitiya-mirovogohozyaystva+&cd=12&hl=uk&ct=clnk&gl=ua>.

11. Machuha R. and Borukh O. (2016), Suchasnyy stan rynku informatsiyno-komunikatsiynykh tekhnolohiy Ukrainy, *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnya*, № 3, s. 260-264.

12. Kit L. (2014), Evoliutsiia merezhevoi ekonomiky, *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, № 3. T. 2, s. 187-194.

13. The Concept of a “Digital Economy”, available at: <http://odec.org.uk/theconcept-of-a-digital-economy>

Стаття надійшла до редакції 08 квітня 2020 року